

ПАСХАЛНО СЛОВО

*„Празнуваме умъртвяването на смъртта,
разрушаването на ада, началото на нов – вечен живот...”¹*

Възлюбени във възкръсналия наш Спасител братя и сестри, чеда на Светата
Православна Църква!

По думите на свети Макарай Велики християните имат свой свят, свой начин на живот. Те се отличават от другите не по външен вид, не по зрим начин, а чрез обновения си ум, чрез любовта и небесната си привързаност към Господа. Техният ум пребъдва в Христовия мир и в любовта на Духа, затова и Господ казва, че те са преминали от смърт към живот (ср. Иоан. 5:24).

Ето защо само християните, само преминаващите от смърт към живот могат да вкусят от духовния пир на Христовата Пасха, да възпеят с ум и дух: днес „празнуваме умъртвяването на смъртта, разрушаването на ада и началото на нов – вечен живот”! Уви, трудно ще срещнем такива християни в наши дни. Лесно можем да видим християни, които – отново по думите на свети Макарий – по ум и разбираня се уподобяват на света, и техните мисли се колебаят, у тях има неверие, обърканост, смущение, боязън, сърцето и умът им са свързани със земни вериги. Да, и такива християни възнасят и слушат същите тия църковно-песенни слова, но те безплодно отекват в душите им, бързо отлитат от умовете и сърцата им.

Днес „празнуваме умъртвяването на смъртта” – природният човек, плътно заземяният човек дори да осъзнава себе си като християнин, не може да се проникне от смисъла, от силата на тия думи – те за миг могат да го зарадват, да му вдъхнат краткотрайна надежда с външното си въздействие на поетично слово, но сетне потъват в тъмата на страха, на съмненията, колебанията, маловерието, които се стелят в глъбините на сърцето му.

¹ Смърти празнуем умерщвление, адово разрушение, иногo жития вечнагo начало – Канон на Пасха, седма песен, втори тропар.

Ала за християнина, който се бори да обнови ума си чрез вярата, жадува да вкуси от любовта на Духа, желае да се прилепи към Своя Спасител и Господ, тези слова са извор, от който блика победната сила на Христовото Възкресение. И тази сила, тази преизобилна благодат побеждава животинския ужас от смъртта, прогонва душевния страх от смъртта, поразява стаената в греха духовна смърт, превежда християнина от смърт към живот.

Днес „празнуваме разрушаването на ада”. Какво означава това? В синаксара на Пасха четем: „...Като изтръгна цялото човешко естество от дълбините на ада, [Христос] го възведе на небесата и го приведе към първоначалното му достойнство – нетлението. Обаче като слезе в ада, възкреси не всички, но тези, които пожелаха да Му повярват. А душите на светците, от началото на вековете насила държани в ада, Той освободи и на всички им даде да възлязат на небесата”. Да си припомним и победния химн от Златоустовото пасхално слово: „Слезият в ада плени ада и той се огорчи, като вкуси плътта Му. Като предусети това, Исаия възкликна: „Адът се огорчи, когато Те срещна в преизподнята си!” Огорчи се, защото бе обезсилен! Огорчи се, защото бе посрамен! Огорчи се, защото бе умъртвен! Огорчи се, защото бе повален!

Огорчи се, защото е окован! Той прие плът, а се натъкна на Бога; прие земя, а срещна небе; прие, което виждаше, а се натъкна на онова, което не виждаше! ‘Де ти е, смърте, жилото? Де ти е, аде, победата?’ ” (Ос. 13:14, Кор. 15:55). И тъй, слизането на Богочовека в ада е онзи мълниеносен удар, вследствие на който адът започва да се руши отвътре. И ако смъртта дори и с изтръгнато жило е все още опасна и ако адът с разбити двери и рухнали стени все още се пълни, то е, защото ние човеците не желаем всецяло да повярваме на Спасителя, защото предпочитаме земните вериги пред стръмния и тесен път, водещ към живота. Неслучайно един древен християнски писател нарича неверните във вярата мъртви люде в живо тяло.

Празнуваме днес и „началото на нов – вечен живот”. „Аз дойдох, за да имат живот, и да имат в изобилие”, казва Сам Христос Господ (Иоан. 10:10). „В изобилие” – според свети Григорий Палама – означава вечност и пълнота на благата. И свети апостол и евангелист Йоан Богослов свидетелства: „...Бог ни е дарувал живот вечен;

и този живот е в Неговия Син” (1 Иоан. 5:11). Без Христос, без жива, дейна вяра в Богочовека Христос човекът не знае що е живот, не познава Извора на живота, не черпи от Него живот „в изобилие”. Такъв човек или се лута в призрачни представи за безсмъртието, или пък възприема като живот единствено своето биологично и психично съществуване във времето и пространството. Животът на такъв човек е постепенно умирање. Такъв човек пребъдва в смъртта. Ето защо и Апостолът на любовта казва: „който няма Сина Божий, няма този живот” (1 Иоан. 5:12). А няма Сина Божий този, който не иска да Го има, който не желае да Му повярва и следователно сам избира смъртта. Този пък, който пристъпва към Богочовека с вяра, който се приобщава към Него в тайнственото Му Тяло – Църквата, постепенно придобива живо, дълбоко усещане за вечния живот. Само живото общение със Спасителя чрез благодатта на Тайнствата и възрастването в светоевангелските добродетели ражда у нас непоколебимото усещане, че сме живи, че живеем с живот, който е неподвластен на смъртта, живеем с живот, който изобилно струи от Живоносния Гроб на възплътеното Слово, живеем с нов – вечен живот. И не външни доводи, не разсъждения, не едни или други променливи чувства, а самият този живот разкрива в сърцата и умовете ни непреходната истина, че Възкръсналият и Възкресителят, вечно Живият и Животворящият Христос Господ е със Своите живи люде и в Своите живи люде и до гроба, и подир гроба, и сега, и всякога, и в безкрайността на бъдещия век! Амин.

Христос воскрес! Воистинну воскрес!

†Триадицкий епископ Фотий

Пасха Господня, 2012 г.